

Институт за истраживање српских страдања у XX веку

МАСОВНИ ЗЛОЧИНИ МАРТА 1992.

Приредила: Драгана Гавриловић

25. МАРТ 1992.

Српски Брод, градско насеље и општински центар (Хрвата 4097, муслимана 2284, Срба 4409, Југословена 2711, осталих 544) запоселе су 3. марта 1992. хрватско-муслиманске јединице 108. бригаде Збора народне гарде (ЗНГ) из Републике Хрватске у сарадњи и уз помоћ локалних паравојних формација. То је био први акт запоседања територије и отворене агресије Републике Хрватске и њених оружаних јединица према БиХ и СФРЈ. Сам град, као и многа села ове општине, првенствено она у којима живе припадници српског народа, од тог дана су окупирани, а мештани изложени свакодневном прогону, малтретирању, пљачки и убиствима. У раздобљу до ослобађања ове општине 7. октобра 1992. у граду је, најчешће на веома свиреп начин и у властитим кућама и становима, убијено више десетина лица српске националности. Остали Срби су позатварани и спроведени у логоре, од којих су многи били на територији Р. Хрватске. И у логорима за Србе, како оним у БиХ, тако и у оним у Р. Хрватској, убијено више десетина лица из Брода и околних села. И само градско насеље је било претворено у логор а Срби нису имали право одласка са тог подручја. (У то време на мосту преко реке Саве између Босанског и Славонског Брода било је окачено упозорење по коме је Србима и псима био забрањен прелаз.) Судбину својих верника делиле су и српске православне богомоље. Порушено је српско православно гробље. Минирана је и до темеља разорена црква Пресвете Богородице подигнута 1890. Опљачкан и гранатама оштећен Парохијски дом. Разорени и остали културни и историјски споменици, као што је Спомен костурница жртава фашистичког терора из Другог светског рата; миниран је и Споменик убијеним Јеврејима у Тулеку; потом споменик народном хероју Драги Видошевићу; споменик у Махали поред реке Саве, посвећен такође жртвама фашизма; минирана спомен биста Фрица Павлика у Средњошколском центру. Опонашајући некадашње усташке походе уништавана су сва антифашистичка, српска и православна обележја, односно обележја немачких, хрватских и муслиманских злочина у прошлом рату и за време владавине НДХ над српским народом овог краја. Отворене егзекуције над Србима Брода почеле су **25. марта 1992.** у раним јутарњим часовима када

**Масовни злочини муслиманских и хрватских снага над Србима,
1992 – 1995.**

су брутално, без непосредног повода, убијена три лица српске националности. Њихова кућа разорена и запаљена. Злочин извршила група хрватских екстремиста, чланова Хрватске демократске заједнице (ХДЗ), и тиме, у доброј мери, најавили наредне догађаје и период наступајућег првенствено хрватског, али и муслиманског, терора над српским народом и његовом имовином у Броду и овом делу босанске Посавине.

Жртве: 1) Андрија (Петар) Мартић, 1935; његов син 2) Момир (Андрија) Мартић, 1961. и 3) Душко (Милан) Дујанић, 1967. Том приликом тешко су повређени Момирова супруга Мерима (дев. Конџић) и Бранко Дујанић.

Андрија Мартић

Момир Мартић

Душко Дујанић

Једна од више сахрана Срба који су 1992. убијени у Броду.

26. МАРТ 1992.

Сијековац (муслимана 597 лица, Хрвата 364, Срба 311, Југословена 240 и осталих 35) село у Општини Српски Брод. Напад паравојних јединица на српске цивиле овог села извршен **26. марта 1992.** Тада су још увек ова општина, као и Република Босна и

**Масовни злочини муслиманских и хрватских снага над Србима,
1992 – 1995.**

Херцеговина били део Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, а продор хрватских оружаних формација у Сијековац представљао је акт отворене агресије на БиХ и СФРЈ сецесијом издвојене, новостворене државе Републике Хрватске. Такав злочин у Босни и Херцеговини није забележен од некада стравичних усташких похода, и похода по злочинима познате СС Ханџар дивизије, током Другог светског рата и њихових покоља, пљачки и паљевина по српским селима Посавине. (У истој дивизији, треба подсетити, као млад немачки добровољац, служио је и тадашњи председник Председништва БиХ господин Алија Изетбеговић.) Приликом напада 26. марта 1992. убијено је девет мештана српске националности села Сијековац. Српска православна црква Свете Огњене Марије порушена у Другом светском рату од муслимана и Хрвата овог краја, обновљена тек 1970. поново је разорена од потомака усташа из претходног рата.

Жртве: 1) Јован (Васо) Зечевић, 1920. и његова три сина: 2) Милан (Јован) Зечевић, 1950; 3) Петар (Јован) Зечевић, 1953. и 4) Васо (Јован) Зечевић, 1958; 5) Лука (Илија) Милошевић, 1943. и његова два сина 6) Жељко (Лука) Милошевић, 1968. и 7) Драган (Лука) Милошевић, 1974; 8) Мирко (Видо) Радановић-Мркуља, 1965. и 9) Срето (Михајло) Тривић, 1927.

Јово Зечевић

Милан Зечевић

Петар Зечевић

Васо Зечевић

Лука Милошевић

Жељко Милошевић

Драган Милошевић

**Масовни злочини муслиманских и хрватских снага над Србима,
1992 – 1995.**

Село Сијековац и српска православна црква Свете Огњене Марије након хрватског похода последњих дана марта 1992

Остаци куће породице Јована Зечевић после хрватског злочина и убиства Јована и његових синова Милана, Петра и Васе 26. марта 1992.

МАСОВНИ ЗЛОЧИНИ МАРТА 1993.

Приредила: Драгана Гавриловић

1. МАРТ 1993.

Какмуж, српско село у плодном подножју планине Озрен на обали реке Спрече (Срба 2247, муслимана 4, Хрвата 8, Југословена 40, осталих 86) у Општини Грачаница, нападнуто је **1. марта 1993.** Напад су извршиле локалне муслиманске оружане формације из Грачанице и састава Армије БиХ. У дуго припреманој муслиманској акцији оштећени су многи приватни и друштвени објекти у селу, рањено је више лица српске националности и убијена следећа лица.

Жртве: 1) Винко (Ђорђе) Ђурић, 1955; 2) Милош (Благоје) Лучић, 1959; 3) Зоран (Павле) Лучић, 1963; 4) Душан (Жарко) Митрић, 1928.

9. МАРТ 1993.

Бабићи, релативно мало српско село испод планине Удрч (Срба 114) на ивицама великог и познатог муслиманског подручја Церске у Општини Власеница страдало је у току ноћи **9. марта 1993.** приликом изненадног диверзантског напада муслиманских оружаних формација припадника Армије БиХ, са локалног подручја Церске, Касабе, Коњевић Поља и других околних места. У нападу је убијено четрнаест лица, већином српске националности.

Жртве: 1) Петар (Ђоко) Чолић, 1948; 2) Мирсад (Мехмед) Мујачић, 1958; 3) Јанко (Станоје) Марић, 1950; 3) Милош (Тодор) Миланковић, 1942; 4) Расим (Рашид) Мехмедовић, 1957; 5) Жељко (Жарко) Дујаковић, 1963; 6) Митар (Душан) Поповић, 1946; 7) Недељко (Јован) Ђекић, 1944; 8) Винко (Петар) Демировић, 1960; 9) Миладин (Митар) Удовчић, 1942; 10) Борко (Милан) Новић, 1942; 11) Недељко (Стојан) Драгојловић, 1946; 12) Мирко (Танасије) Давидовић, 1951; 13) Слободан (Душан) Давидовић, 1957; 14) Дражен (Никола) Бојанић, 1974.

8. и 11. МАРТ 1993.

Бодериште, у Општини Брчко, искључиво хрватско село (Хрвата 954, муслимана 1, Срба 2, Југословена 1), било је средиште масовног линча, егзекуције и масакра више рањеника и заробљених бораца Војске Републике Српске. Злочин се догодио између **8. и 11. марта 1993.** Војници, већином заробљени рањеници, нашли су се у надлежности војних власти Армије БиХ 8. марта 1992, а њихова унакажена тела су размењена за живе муслиманске и хрватске војнике 11. марта 1993. Тада су стручњаци извршили и експертизу повреда које су изазвале смрт заробљеника. Налази су били више него запрепашћујући. Српски заробљеници су поубијани на најсвирепији начин. За овај злочин је Велико вијеће Основног суда у Брчком осудило, у одсуству, више лица за која је утврђено да су после тешког физичког злостављања извршили егзекуцију над ратним заробљеницима. По преузимању тела покојника констатовано је да су многим жртвама нанете тешке повреде одсецањем појединих делова тела: главе и удова, ушију, носа, вађењем очију, разбијањем доње чељусти, итд. У обдукцији преузетих покојника учествовали су познати стручњак др Зоран Станковић са Војно-медицинске академије из Београда и др Драгана Нинковић, лекар из Брчког.

Жртве: 1) Илија (Митар) Бајић, 1956; 2) Ранко (Перо) Јовичић, 1945; 3) Мирко (Џвијетин) Пекић, 1932; 4) Мирослав (Никола) Пудић, 1959; 5) Радан (Крсто) Пудић, 1974; 6) Синиша (Јован) Пудић, 1974; 7) Петар (Лазар) Тадић, 1942; 8) Драган (Ратко) Томић, 1974. 9) Никола (Симо) Томић, 1943; 10) Стојан (Ратко) Томић, 1972; 11) Гојко (Јован) Вујичић, 1958; 12) Стојан (Ђоко) Пудић, 1952; 13) Перица (Ранко) Јовичић, 1972; 14) Жељко Падежанин, 1973; 15) Радован (Милан) Марјановић, 1958.

25. МАРТ 1993.

Сарајево, планина **Игман**. У време док су на принудном раду за Игманску бригаду Армије БиХ копали траншеје и утврђења, **25. марта 1993.** убијена су три старија српска затвореника. Код муслимана и Хрвата се од почетка напада на Србе већ увелико усталила пракса да мушкарце српске националности, подједнако цивиле покупљене на сарајевским улицама, као и затворенике из бројних логора, употребљавају за најопасније подухвате, а најчешће као живи штит приликом напада на линије српске одбране или за инжењерске радове на копању ровова и траншеја. Тако су наведеног дана после окончања посла који су обавили, уместо да

**Масовни злочини муслиманских и хрватских снага над Србима,
1992 – 1995.**

добију храну и крену на одмор, убијена тројица српских затвореника.

Жртве: 1) Раде (Милан) Стјепановић, 1938; 2) Недељко (Ђорђо) Шућур, 1936; 3) Данило (Јелка) Рајић, 1936;

МАСОВНИ ЗЛОЧИНИ МАРТА 1994.

Приредила: Драгана Гавриловић

30. МАРТ 1994.

Пелемиши, српско насеље у Општини Кладањ, које се стално налазило на мети муслимана из околних села, најжешћи напад је претрпело **30. марта 1994.** у раним јутарњим часовима. У нападу учествовале локалне оружане муслиманске формације из састава Армије БиХ (121. брдска бригада из Кладња, и др.). Том приликом је убијено више мештана српске националности и њихових бранилаца, а насеље опљачкано, спаљено и разорено. Посмртне остатке неких покојника српска страна примила је тек 23. октобра 1995. Приликом запоседања села муслимани су уништили, разорили и попалили 36 стамбених објеката, 10 викендица, 34 штале, 39 помоћних објеката, 5 гаража... Поред осталог, из села су извукли и опљачкали 5 трактора, 5 путничких аутомобила, велики број пољопривредних прикључних уређаја, 820 свиња, 37 крава, велики број перади... Преживели мештани, пре свега деца, жене, болесни и стари једва су успели да избегну у околна српска насеља суседних општина у Републици Српској: Шековиће, Власеницу, Зворник...

Жртве: 1) Лазо (Радивој) Ашћерић, 1973; 2) Славиша (Ратко) Вуковић, 1972; 3) Ненад (Стеван) Видовић, 1951; 4) Мирољуб (Ристо) Миличић, 1946; 5) Ненад (Петар) Васић, 1973; 6) Драгиша (Стојан) Радивојевић, 1952; 7) Милош (Џвијетин) Пепић, 1941; 8) Љубиша (Вићо) Поповић, 1962; 9) Драган (Слободан) Мишић, 1972; 10) Стојан (Сретко) Петровић, 1963.